

Themarapport

HARMONISERING VAN DE AANVULLENDE PENSIOENEN

Situatie van arbeiders en bedienden in sectoren

Statistieken per paritair comité

Sigedis

Joachim Van Wymeersch,

Data Scientist 2e pijler pensioenen

maart 2022

Over PensionStat.be

Ons online platform biedt betrouwbare en relevante cijfers over pensioenen in België. PensionStat.be is een initiatief van Sigedis, de Federale Pensioendienst en het RSVZ. We worden ondersteund door de FSMA, het Federaal Planbureau en de FOD Sociale Zekerheid.

PensionStat.be reikt actuele statistieken aan die vlot toegankelijk zijn voor een breed publiek; van beleidsmakers en onderzoekers tot pensioenexperten en burgers. Zo draagt PensionStat.be bij tot een betere kennis over het Belgische pensioenlandschap.

We gaan voor een laagdrempelig, neutraal en geloofwaardig platform. Daarom kiezen we voor een heldere vaste opbouw per kerncijfer met eenvoudige visualisaties en objectieve duiding in toegankelijk taalgebruik. Telkens ook met een verklarende begrippenlijst, transparante methodologie en een doorverwijzing naar de achterliggende opendata.

Onze statistieken zijn gebaseerd op kwaliteitsvolle populatiedata onder andere uit de databank over aanvullende pensioenen van Sigedis (db2p) en de gegevensbanken over wettelijke pensioenen van de Federale Pensioendienst en RSVZ.

<https://www.pensionstat.be/nl>

PensionStat@sigedis.fgov.be

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Inhoudstafel

Inleiding.....	4
1. Methodologie.....	5
1.1. Populatie en betrokken paritaire comités.....	5
1.2. Participatiegraad.....	6
1.3. Bijdragepercentage.....	6
2. De fiches.....	8
2.1. Overzicht.....	8
2.2. Fiche per paritair comité.....	11
2.3. Voorbeeldfiche PC 124 – Bouw.....	11
3. Berekening kostprijs harmonisatie.....	12
3.1. Deel 1 – PCs voor arbeiders.....	13
3.1.1. Is er een aanvullend sectorpensioen in het spiegel PC voor bedienden?.....	13
3.1.2. Is PC 200 het spiegel paritair comité?.....	15
3.1.3. Zijn de bedienden aangesloten bij een ondernemingsplan?.....	17
3.2. Deel 2 – PCs voor bedienden.....	18
3.2.1. Is er een aanvullend sectorpensioen in het spiegel PC voor arbeiders?.....	18
3.2.2. Zijn de arbeiders aangesloten bij een ondernemingsplan?.....	19
3.3. Totale harmonisatiekost.....	20
4. Bijgevoegde documenten.....	23
4.1. Fiches met sectorplan in scope harmonisatie.....	23
4.2. Fiche voor spiegel PC 200.....	23
4.3. Details berekening harmonisatiekost sectoren.....	23
Bijlage - Overzichtstabel paritaire comités met hun spiegel paritaire comités.....	24

Inleiding

De wet van 5 mei 2014 bepaalt dat er vanaf 1 januari 2025 geen verschil in behandeling meer mag zijn op het vlak van aanvullende pensioenen tussen arbeiders en bedienden in een gelijkaardige situatie. De wet van 12 december 2021 (uitvoering van het interprofessioneel akkoord) stelt deze oorspronkelijke deadline uit - met vijf jaar - naar **1 januari 2030**. Elk onderscheid op basis van het statuut zal vanaf dan als discriminatoir beschouwd worden. Daarom is de WAP aangepast en wordt voorzien in een geleidelijke gelijkschakeling tussen arbeiders en bedienden inzake aanvullende pensioenen.

Conform de WAP moet de harmonisering van de aanvullende pensioenplannen in eerste instantie gebeuren op het niveau van de sectoren. De paritaire (sub)comités moeten in protocolakkoorden vastleggen hoe zij een einde zullen stellen aan de verschillen tussen arbeiders en bedienden op het vlak van de tweede pensioenpijler. Zij moeten ook tweemaal per jaar verslag uitbrengen over hun vorderingen aan de nationale arbeidsraad (NAR). Die akkoorden moeten vervolgens tegen **1 januari 2027** worden omgezet in een of meer CAO's.

Zoals blijkt uit de rapporten van de NAR is de oefening voor de sectoren echter niet altijd evident omdat de paritaire comités voor arbeiders en bedienden niet altijd een symmetrische afspiegeling zijn. Op vraag van de NAR analyseert Sigedis de stand van zaken voor de betrokken sectoren. We brengen de situatie van arbeiders en bedienden in kaart aan de hand van een fiche per paritair comité. Dit rapport verduidelijkt hoe deze fiches gelezen moeten worden. We lichten de methodologie (hoofdstuk 1) en de opbouw en inhoud van de fiches (hoofdstuk 2) toe.

Op basis van de fiches maken we ook een inschatting van de eventuele harmonisatiekost. We kijken hoeveel het zou kosten om alle bedienden [arbeiders] een aanvullend pensioen te geven dat minstens even hoog is als het aanvullende sectorpensioen voor de arbeiders [bedienden]. Hierbij wordt de reeds bestaande pensioenopbouw van deze bedienden en arbeiders in mindering gebracht. De berekening van de kost lichten we toe in hoofdstuk 3 van dit rapport.

1. Methodologie

1.1. Populatie en betrokken paritaire comités

Bij de start van de analyse selecteren we alle paritaire comités (PCs) met een sectoraal aanvullend pensioenplan in 2019 (op basis van hun registratie in db2p). In dit rapport analyseren we enkel de situatie voor de PCs die ook binnen de scope van het harmonisatieproject vallen volgens de rapporten van de nationale arbeidsraad (NAR)¹. Op deze manier worden 30 arbeiders en 5 bedienden PCs behouden.

In onze loopbaandatabanken gaan we dan na welke werkgevers onder deze PCs ressorteren. Vervolgens kijken we naar alle werknemers die in 2019 bij deze werkgevers hebben gewerkt. We behouden enkel de werknemers die onder het PC van onze vertrekpositie vallen, of die werken voor één van de gelieerde PCs (verder ook spiegel PCs genoemd). Deze lijst van gelieerde PCs halen we ook uit de rapporten van de NAR.

Om de situatie voor arbeiders en bedienden helder en correct in kaart te brengen en zo duidelijk mogelijk te vergelijken, vereenvoudigen we de analyse verder. Zo laten we complexere situaties, waarbij iemand bijvoorbeeld in de loop van het jaar in meerdere sectoren werkte of van statuut veranderde, buiten beschouwing. We selecteren in dit rapport enkel die arbeiders en bedienden die in 2019 bij eenzelfde werkgever werkte en waarvoor die tewerkstelling onder één PC viel.

Per PC kijken we dus naar alle arbeiders en bedienden van de werkgevers die tot dat PC behoren voor zover zij (1) een volledig jaar werkten bij dezelfde werkgever en (2) zij onder het gekozen PC (met sectorplan) vallen of onder één van de spiegel PCs (zoals vastgelegd in de rapporten van de NAR). Kiezen we bijvoorbeeld de fiche voor PC 116 (arbeiders chemie), dan bevat de fiche cijfers voor de werknemers die vallen onder PC 116 én voor de werknemers die voor dezelfde werkgevers werken maar onder het spiegel PC 207 (bedienden chemie) vallen. Werknemers die ook voor dezelfde werkgevers werken maar onder een ander PC vallen buiten het harmoniseringsproject worden buiten beschouwing gelaten.

Op basis van deze werkwijze hebben we een afzonderlijke fiche gemaakt voor de 35 PCs in scope, 30 arbeiders en 5 bedienden PCs met een sectorplan in db2p op 1 januari 2019. De fiche bevat cijfers over de situatie van de arbeiders en bedienden bij de geselecteerde werkgevers voor het betrokken PC en de spiegel PCs (zie [overzicht in bijlage](#)).

Zo kunnen we dus nagaan of en in welke mate de collega's van de werknemers die zijn aangesloten bij een sectoraal pensioenplan, al dan niet ook zijn gedekt door een aanvullend pensioen (op het niveau van de sector (PC) of op het niveau van de onderneming). Daarnaast hebben we ook nog een specifieke fiche (met 'spiegelprint') gemaakt voor PC 200. We nemen alle werkgevers in onze geselecteerde dataset (zie hierboven) met minstens één bediende die onder PC 200 valt. Voor die werkgevers kijken we dan naar alle werknemers (arbeiders) die tot één van de relevante spiegel PCs behoren. We maken dus met andere woorden een samenvatting voor PC 200 op basis van de cijfers uit alle eerdere fiches. Een overzicht van de PCs die we samen met PC 200 bekijken:

¹ Zie rapporten 97, 110 en 117 over harmonisering van het statuut arbeider/bediende inzake aanvullende pensioenen van de NAR: <http://www.cnt-nar.be/Dossier-NL-aanvullende-pensioenen.htm>.

	Gelieerde PCs
PC 200 - Aanvullend paritair comité voor de bedienden	PC 102.01; PC 102.03; PC 102.06; PC 102.07; PC 102.09; PC 106.02; PC 112; PC 113.04; PC 114; PC 121; PC 124; PC 126; PC 127; PC 130; PC 132; PC 139; PC 140.01; PC 140.05; PC 142.01; PC 143; PC 145; PC 149.01; PC 149.02; PC 149.03; PC 149.04

Voor de geselecteerde PCs en werknemers kijken we per fiche naar de deelname aan de tweede pijler en de hoogte van de aanvullende pensioenopbouw.

1.2. Participatiegraad

Voor een beeld van de **deelname aan de tweede pensioenpijler** (of dus de *participatiegraad*), meten we hier hoeveel van de werknemers (uit de geselecteerde populatie per fiche, zie hierboven), tijdens hun tewerkstelling – die valt onder de PCs in scope – in 2019 actief aanvullend pensioen opbouwden voor later. We beschouwen een werknemer in dit rapport pas als een ‘deelnemer aan de tweede pijler in 2019’ als die in de loop van 2019 nog bijkomende rechten opbouwde. Werknemers met aanvullende pensioenopbouw in 2019 zijn hier werknemers met een aangroei van de verworven reserves én dus met een (positieve) bijdrage aan de opbouw van een aanvullend werknemerspensioen in 2019. Werknemers met enkel ‘slapende’ rechten die werden opgebouwd vóór 2019 (tijdens een eventuele eerdere job) beschouwen we hier als ‘werknemers zonder aanvullende pensioenopbouw in 2019’.

Wanneer we het hebben over ‘aanvullende pensioenopbouw in 2019’ dan richten we ons dus enkel op de actieve en bijkomende aangroei van reserves tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 (zoals die is gekend in db2p). Want we willen in dit rapport immers op individueel niveau (per werknemer) nagaan hoeveel er jaarlijks wordt bijgedragen aan het aanvullend pensioen voor werknemers in de betrokken sectoren (en dus niet hoeveel er al ooit werd bijgedragen of opgebouwd).

1.3. Bijdragepercentage

Voor een beeld van de **hoogte van de opbouw in de tweede pensioenpijler**, meten we hier hoe de jaarlijkse bijdrage voor de pensioenopbouw van actieve aangeslotenen bij werknemersplannen zich verhoudt tot hun bruto jaar loon. We zetten de bijdrage dus af tegen het loon en drukken de verhouding uit als een percentage. We spreken verder van het *bijdragepercentage*.

Momenteel bevat db2p voor werknemers enkel geaggregeerde werkgeverspremies per pensioenplan en (nog) niet de effectief gestorte bijdragen per aangeslotene. Maar op basis van de jaarlijkse individuele rekeningstanden kunnen we wel de jaarlijkse opbouw of aangroei van de verworven reserves per aangeslotene berekenen.

Die jaarlijkse aangroei is – na correcties voor het rendement – een goede indicatie van de jaarlijkse bijdrage per aangeslotene. We gebruiken deze indicatie ook voor de Wijninckxbijdrage. We berekenen hier de jaarlijkse bijdrage (op basis van de jaarlijkse aangroei in db2p) voor de werknemers die in de loop van 2019 actief aanvullende pensioenrechten opbouwden. Zoals al beschreven, beschouwen we werknemers met enkel ‘slapende’ rechten die werden opgebouwd vóór 2019 (tijdens een eventuele eerdere job) hier als ‘werknemers zonder aanvullende pensioenopbouw in 2019’. De berekening van de jaarlijkse bijdrage is hieronder (in het kaderstuk) uitvoerig beschreven.

Berekening jaarlijkse bijdrage voor aanvullend pensioen in de loop van 2019

Momenteel bevat db2p voor werknemers dus nog niet de effectief gestorte bijdragen per aangeslotene. Maar op basis van de jaarlijkse individuele rekeningstanden kunnen we wel de jaarlijkse opbouw of aangroei per aangeslotene berekenen. Die jaarlijkse aangroei, waarbij we het rendement uitzuiveren, gebruiken we als indicatie voor de jaarlijkse bijdrage per aangeslotene.

Om de jaarlijkse bijdrage voor de aanvullende pensioenopbouw van een actieve aangeslotene te berekenen in het afgelopen jaar, nemen we per pensioenplan eerst het verschil tussen de pensioenreserve op 1 januari van het huidige jaar (N) en de pensioenreserve op 1 januari van het vorige jaar (N-1). Vervolgens verminderen we dit bedrag met het rendement op de reserves.

De pensioenreserve per pensioenplan is de werkelijk opgebouwde verworven reserve ongeacht de financiering. We houden dus rekening met zowel werkgevers- als werknemersbijdragen.

Het rendement wordt berekend op basis van een wettelijk vastgelegde gemiddelde intrestvoet². Het gaat om een jaarlijkse intrestvoet die we in sommige gevallen zullen proratiseren. De gemiddelde intrestvoet voor referentiejaar 2019 is 0,80 %. Maar bij bepaalde gebeurtenissen in de loop van het jaar (bv. een nieuwe aansluiting, uittreding, overdracht van reserves, overlijden of pensionering) houden we ook rekening met de pensioenreserve op het moment van de gebeurtenis. Want het is in die gevallen mogelijk dat de reserves niet berekend kunnen worden op 1 januari.

- Als we de reserves niet kunnen berekenen op 1 januari van het huidige jaar, berekenen we ze bij de gebeurtenis vóór die datum. Bijvoorbeeld, als de aangeslotene in de loop van het afgelopen jaar met pensioen is gegaan en zijn aanvullende pensioen werd uitbetaald, dan zijn er op 1 januari van het huidige jaar geen reserves meer. We nemen dan het bedrag van zijn reserves bij pensionering.
- Als we de reserves niet kunnen berekenen op 1 januari van het vorige jaar, berekenen we ze bij de gebeurtenis na die datum. Bijvoorbeeld, als de aangeslotene pas in de loop van het jaar aansluit bij een pensioenplan, dan zijn er op 1 januari van vorig jaar nog geen reserves. We nemen dan het bedrag van zijn reserves bij aansluiting.
- Maar we houden ook met andere gebeurtenissen, zoals overdrachten van reserves, rekening om de pensioenopbouw vast te stellen. Bij deze gebeurtenissen (bv. bij een pensionering, overlijden of overdracht van reserves vóór het einde van het jaar) zullen we de jaarlijkse intrestvoet proratiseren. De periode waarvoor we de reserves moeten kapitaliseren is immers korter dan een jaar. We berekenen de intrestvoet dan in verhouding tot het aantal dagen tussen de twee meetmomenten van de pensioenreserve.

Als een aangeslotene in de loop van het jaar actief is aangesloten bij meerdere pensioenplannen dan aggregeren we de berekende bijdrage per pensioenplan tot een globale jaarlijkse bijdrage per aangeslotene. Deze indicatieve bijdrage omvat dus enkel een schatting van de betaalde bijdrage voor

² We gebruiken dezelfde gemiddelde intrestvoet als deze die voor de berekening van de Wijninckxbijdrage wettelijk is vastgelegd in artikel 38, §3duodecies van de Wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers (zoals gewijzigd in 2018). Het gaat dus om de gemiddelde intrestvoet over de laatste zes kalenderjaren voorafgaand aan het bijdragejaar van de OLO's op tien jaar.

de pensioenopbouw, en houdt dus geen rekening met bijvoorbeeld een eventuele bijdrage die wordt betaald voor een overlijdensdekking.

Belangrijke opmerking: voor vijf sectorplannen gebeurden de aangiftes van de rekeningstanden voor 2019 en 2020 niet conform de aangifte-instructies. Het gaat om de PCs 112, 142.01, 149.02, 149.03 en PC 149.04. Hierdoor werd er voor een aanzienlijk aantal aangeslotenen een negatieve jaarlijkse bijdrage berekend. Die aangeslotenen worden in dit rapport beschouwd als werknemers zonder aanvullende pensioenopbouw. De berekende participatiegraad voor deze PCs is dan ook zeer laag en naar alle waarschijnlijkheid erg onderschat. We laten deze sectoren echter niet weg uit onze analyse, omdat we wel nog de situatie van de bedienden in de spiegel PCs willen weten. Ook willen we deze paritaire comités niet uitsluiten uit de berekening van de kostprijs voor harmonisatie.

2. De fiches

2.1. Overzicht

Grafiek 1 geeft een globaal overzicht voor alle PCs in scope van dit rapport. Voor alle PCs samen nemen we in totaal 856.748 werknemers onder de loep. 61% daarvan is arbeider (of 526.562 arbeiders) en 39% bediende (of 330.186 bedienden).

Het overzicht toont per PC het aantal werknemers, arbeiders en bedienden en de participatiegraad (deelname aan het aanvullend pensioen) per statuut.

Merk op dat één werknemer in meerdere fiches kan voorkomen. Zo hebben we bijvoorbeeld een afzonderlijke fiche gemaakt voor PC 116 (arbeiders chemie) enerzijds én voor PC 207 (bedienden chemie) anderzijds omdat er in beide PCs een sectorplan is. Beide PCs zijn uiteraard ook spiegel PCs voor elkaar. Dus als een werkgever werknemers tewerkstelt in beide PCs, zullen die arbeiders en bedienden van deze werkgever in de twee fiches zitten. De som van alle werknemers uit de fiches per PC zal dus groter zijn dan de 856.748 unieke werknemers in onze analyse. We stellen in het overzicht (grafiek 1) grote verschillen vast tussen de verschillende PCs; niet alleen op het vlak van aantal werknemers maar ook als we kijken naar de deelname aan de tweede pensioenpijler.

PC 111 (Metaal), PC 124 (Bouw), PC 207 (Bedienden Chemie) en PC 209 (Bedienden Metaal) behoren op het vlak van aantal werknemers tot de grootste PCs, met telkens volumes van meer dan 100.000 werknemers.

Naast de al vermelde 5 PCs (112, 142.01, 149.02, 149.03 en PC 149.04) met een onderschatting van de participatiegraad (zie eerder), zien we ook in de PCs 121 (Schoonmaak), 139 (Binnenscheepvaart) en 145 (Tuinbouw), een lagere deelname aan het aanvullend pensioen.

In de meeste PCs is de participatiegraad bij de bijhorende werkgevers hoger voor de arbeiders van die werkgevers dan voor de bedienden. Dit is ook logisch, want doorgaans (30 van de 35 fiches) vertrekken we vanuit een arbeiders PC met een sectorplan. Ook globaal ligt de participatiegraad voor de arbeiders iets hoger dan die van de bedienden: 85% van de arbeiders bouwden in 2019 aanvullend pensioen op terwijl dat bij de bedienden 81% was.

Grafiek 1: aantal werknemers, arbeiders en bedienden in scope van het rapport & participatiegraad arbeiders en bedienden per PC

856.748
werknemers

526.562
arbeiders

330.186
bedienden

■ Wel aanvullend pensioen ■ Geen aanvullend pensioen

Paritair comité met sectorplan	Werknemers	Arbeiders	Bedienden	Arbeiders	Bedienden
102.01 - Kalksteen Henegouwen	1.018	545	473	99%	71% 29%
102.03 - Porfiergroeven W BR	948	174	774	93% 7%	80% 20%
102.06 - Grind- en zandgroeven	373	156	217	99%	96%
102.07 - Kalksteengroeven Doornik	1.314	405	909	97%	83% 17%
102.09 - Groeven van niet uit te houwen kalksteen	1.772	842	930	96%	94%
106.02 - Betonindustrie	6.352	4.524	1.828	97%	74% 26%
111 - Metaal	159.530	104.371	55.159	96%	94%
112 - Garagebedrijf	40.440	22.337	18.103	19% 81%	49% 51%
113.04 - Pannbakkerijen	606	269	337	91% 9%	94%
114 - Steenbakkerijen	1.461	916	545	96%	93% 7%
116 - Chemie	81.387	38.936	42.451	93% 7%	95%
118 - Voedingsnijverheid	82.394	55.815	26.579	92% 8%	78% 22%
121 - Schoonmaak	36.607	32.331	4.276	82% 18%	62% 38%
124 - Bouw	159.837	118.811	41.026	95%	61% 39%
126 - Hout en stoffering	18.709	12.299	6.410	90% 10%	45% 55%
127 - Handel in brandstoffen	2.751	1.672	1.079	95%	63% 37%
130 - Drukkerij	11.716	6.294	5.422	95%	74% 26%
132 - Technische land- en tuinbouw	1.412	1.286	126	91% 9%	9% 91%
139 - Binnenscheepvaart	840	689	151	81% 19%	75% 25%
140.01 - Vervoer: autobus, autocar	363	330	33	87% 13%	27% 73%
140.03 - Transport en logistiek	60.486	45.069	15.417	93% 7%	95%
140.05 - Verhuizingen	1.214	1.196	18	87% 13%	17% 83%

Overzichtsdashboard harmonisatie - 1/2

Paritair comité met sectorplan	Werknemers	Abeiders	Bedienden	Arbeiders		Bedienden	
142.01 - Terugwinning metalen	2.184	1.565	619	13%	87%	50%	50%
143 - Zeevisserij	751	607	144	73%	27%	74%	26%
144 - Landbouw	3.178	3.052	126	84%	16%	95%	
145 - Tuinbouw	18.482	16.356	2.126	71%	29%	49%	51%
149.01 - Elektriciens	39.926	23.745	16.181	89%	11%	64%	36%
149.02 - Koetswerk	5.629	4.194	1.435	15%	85%	46%	54%
149.03 - Edele metalen	889	333	556	38%	62%	36%	64%
149.04 - Metaalhandel	37.294	16.290	21.004	30%	70%	67%	33%
207 - Bedienden chemie	114.406	38.208	76.198	93%	7%	94%	
209 - Bedienden metaal	159.338	97.431	61.907	96%		94%	6%
216 - Notarisbedienden	6.993	208	6.785	100%		97%	
220 - Bedienden in voedingsindustrie	72.849	47.808	25.041	93%	7%	94%	
226 - Internationale handel	90.163	46.718	43.445	78%	22%	94%	6%
Totaal				85%	15%	81%	19%

2.2. Fiche per paritair comité

Het overzicht is ook beschikbaar in de bijgevoegde documenten (in hoofdstuk 4, [4.1 fiches met sectorplan](#)). Om naar de gedetailleerde fiche per PC te gaan, kan je in het overzicht klikken op de naam van het PC. Voor elk van 35 PCs is er een gedetailleerde fiche beschikbaar. Elke fiche bestaat uit drie luiken met cijfers: een eerste luik over de deelname aan de tweede pijler, een tweede luik over het soort pensioenplan waarbij de werknemers zijn aangesloten en een derde luik over de hoogte van de aanvullende pensioenopbouw. Telkens maken we een onderscheid op basis van het statuut om de situatie van arbeiders en bedienden te vergelijken.

Voor elk PC geven we weer hoeveel werknemers (en hoeveel arbeiders en bedienden) we in totaal onder de loep nemen. Dit zijn alle werknemers die onder het gekozen PC met sectorplan vallen én de werknemers bij diezelfde werkgevers die onder de bijhorende (volgens de rapporten van de NAR) PCs vallen.

In het eerste luik van de fiche kijken we telkens per PC van tewerkstelling (dus gekozen PC met sectorplan en bijhorende spiegel PCs) en per statuut naar de deelname aan het aanvullend pensioen (de participatiegraad dus) in 2019. Zo kunnen we vergelijken of de toegang tot de tweede pijler verschilt voor arbeiders en bedienden in de sector. Zoals eerder beschreven, spreken we hier van deelname aan de tweede pijler als de werknemer een aangroei van de verworven reserves kent én er dus een (positieve) bijdrage was aan de opbouw van een aanvullend werknemerspensioen in 2019.

In luik twee tonen we – per statuut en globaal – bij welk soort pensioenplan (of combinatie van plannen) de werknemers in de sector zijn aangesloten. We maken een onderscheid tussen sectorplannen, collectieve en individuele ondernemingsplannen. Bij de sectorplannen maken we desgevallend een verschil tussen het sectorplan van het gekozen PC (waarover de fiche gaat) en de eventuele sectorplannen van spiegel PCs (als de tewerkstelling onder zo een spiegel PC valt). We vermelden het PC tussen haakjes. Om het aantal verschillende combinaties te beperken worden de sectorplannen van tewerkstelling echter in één categorie gebundeld indien er meer dan één spiegel PC is met een sectorplan. We noemen deze categorie ‘sectorplan van de tewerkstelling’.

Het derde luik van de fiche laat toe om de hoogte van de aanvullende pensioenopbouw - aan de hand van de bijdragepercentages - voor arbeiders en bedienden te vergelijken. Hier geven we de mediaan en het gemiddelde bijdragepercentage per statuut en soort plan. Om een vertekening van het gemiddelde bijdragepercentages te voorkomen sluiten we in deze grafiek de werknemers met een bijdragepercentage hoger dan 100% uit. Gemiddeld sluiten we op deze manier ongeveer 3% van alle werknemers met een aanvullend pensioen uit. De werkwijze voor het berekenen van het bijdragepercentage is eerder al beschreven in 1.3.

2.3. Voorbeeldfiche PC 124 – Bouw

Ter illustratie overlopen we één fiche in detail, als voorbeeld nemen we de fiche van PC 124 (bouw).

In het eerste luik zien we dat er net geen 160.000 werknemers in deze fiche zitten, 74% daarvan is arbeider en 26% bediende. Globaal ligt de participatiegraad voor de arbeiders in deze fiche op 95%, voor bedienden is dit 61%. Verder zien we dat er vier spiegel PCs zijn, namelijk PC 200 (aanvullend PC voor bedienden), PC 201 (zelfstandige kleinhandel), PC 226 (internationale handel) en PC 323 (beheer

van gebouwen, vastgoedmakelaars en dienstboden). In twee van deze PCs bestaat er ook een sectorplan, namelijk in PC 226 en in PC 323. De participatiegraad van de werknemers in deze PCs ligt dan ook hoog. De grote meerderheid van de bedienden in deze fiche zijn echter tewerkgesteld in PC 200 (39.565 bedienden of 96%), hier bedraagt de deelname aan aanvullend pensioen 62%.

Ook in het tweede luik zien we onmiddellijk een duidelijke tendens. Bijna alle arbeiders (97%) met een aanvullend pensioen zijn enkel aangesloten bij het sectorplan van de bouw (PC 124). Slechts 3% van hen combineert dit met een collectief ondernemingsplan van hun werkgever. Bij de bedienden daarentegen is 98% enkel aangesloten bij een collectief ondernemingsplan.

In het derde luik zijn we dus ook vooral geïnteresseerd in het bijdragepercentage voor de arbeiders aangesloten bij het sectorplan van de bouw en voor de bedienden met een collectief ondernemingsplan. Het mediaan bijdragepercentage voor arbeiders aangesloten bij het sectorplan bedraagt 1,39%, de bedienden met een collectief ondernemingsplan hebben een mediaan bijdragepercentage van 3,65%.

Dus hoewel er voor de meeste bedienden in deze fiche geen sectorplan bestaat, heeft ruim de helft (61%) toch toegang tot een aanvullend pensioen. De bedienden met een aanvullend pensioen zijn doorgaans aangesloten bij het collectief ondernemingsplan van hun werkgever. Het mediaan bijdragepercentage van de bedienden is ook meer dan dubbel zo hoog als dat van de arbeiders. Voor de 39% bedienden zonder aanvullend pensioen zal er echter een harmonisatiekost zijn.

3. Berekening kostprijs harmonisatie

De oefening om de harmonisering in de sectoren te realiseren, kan opgedeeld worden in twee stappen. Enerzijds moet men voor alle PCs voor arbeiders met een sectorplan kijken of de collega's bedienden uit de spiegel PCs een aanvullend pensioen hebben dat minstens even hoog is als het sectorplan van de arbeiders. Als dit niet het geval is, dan is er een harmonisatiekost. Anderzijds moet hetzelfde worden gedaan voor alle PCs voor bedienden met een sectorplan en de collega's arbeiders uit de spiegel PCs. Aanvullende sectorale pensioenplannen in een gemengd PC (voor arbeiders en bedienden) worden als geharmoniseerd beschouwd, deze vallen dus ook buiten de scope van dit rapport.

Hier berekenen we de kostprijs van de harmonisatie en we doen dat ook in twee stappen. We vertrekken eerst vanuit de PCs voor *arbeiders* en gaan voor elke combinatie van PC met spiegel PC na of de *bedienden* in het spiegel PC toegang hebben tot een aanvullend pensioen met een bijdragepercentage dat minstens zo hoog is als dat van het sectorplan (deel 1). Daarna nemen we de PCs voor *bedienden* en gaan we opnieuw voor elke combinatie van PC met spiegel PC na of de *arbeiders* in het spiegel PC toegang hebben tot een aanvullend pensioen met een bijdragepercentage dat minstens zo hoog is als dat van het sectorplan voor bedienden (deel 2). In de PCs voor arbeiders zijn er meer sectorplannen ingericht dan in deze voor de bedienden, dus het eerste deel van de berekening is het meest uitgebreid.

Om de bijdragepercentages te vergelijken gebruiken we voor de sectorplannen – waar mogelijk – het 'theoretische' bijdragepercentage zoals dat is vermeld in de rapporten van de NAR en het tweejaarlijks

verslag van de FSMA³. Het is echter niet altijd mogelijk om een algemeen ‘theoretisch’ bijdragepercentage per sectorplan af te leiden uit de rapporten en pensioenreglementen. Zo kan een sectorplan bijvoorbeeld voorzien in een forfaitaire bijdrage of in een bijdragepercentage dat afhankelijk is van de anciënniteit. Voor de sectorplannen waar een algemeen ‘theoretisch’ bijdragepercentage niet beschikbaar is, werken we met het ‘berekende’ mediaan bijdragepercentage uit de fiche van het betrokken PC. Voor de ondernemingsplannen gebruiken we altijd het ‘berekende’ mediaan bijdragepercentage (per statuut) uit de relevante combinatie ‘PC en spiegel PC’. Als er meer dan één spiegelcomité is bij een bepaald PC, dan gebruiken we voor de berekening van de kostprijs meer gedetailleerde info (opgesplitst per PC) dan de info die terug te vinden is op de fiche (combinatie van verschillende spiegel PCs).

Als bij de vergelijking van de dekking blijkt dat het bijdragepercentage voor de collega’s (bedienden in deel 1 en arbeiders in deel 2) lager ligt dan het bijdragepercentage van de referentiegroep (arbeiders in deel 1 en bedienden in deel 2), dan berekenen we de kost om deze dekking gelijk te trekken (op het niveau van de referentiegroep). We noemen dit de harmonisatiekost. Hierbij houden we rekening met het te overbruggen verschil in bijdragepercentage, het gemiddelde loon van de betrokken bedienden (deel 1) of arbeiders (deel 2) en het feit dat er op de patronale bijdragen voor de opbouw van een aanvullend pensioen een bijzondere RSZ-werkgeversbijdrage van 8,86% verschuldigd is. We berekenen de harmonisatiekost als volgt:

$$\text{Harmonisatiekost} = \text{tekort in bijdragepercentage in procentpunt} * \text{gemiddelde salaris} * 1,0886 * \text{aantal bedienden of arbeiders op wie het betrekking heeft}$$

Hieronder lichten we de berekening van de harmonisatiekost voor deel 1 en deel 2 verder toe. Voor extra details van de berekening verwijzen we naar de bijgevoegde Excel ([4.3 in hoofdstuk 4](#)).

3.1. Deel 1 – PCs voor arbeiders

Er zijn 30 PCs voor arbeiders met een aanvullend pensioenplan (ongeveer 515.000 arbeiders). Zij hebben elk één of meerdere spiegel PCs voor bedienden. Dit geeft in totaal **58 unieke combinaties** ‘PC arbeiders & spiegel PC bedienden’. In deze spiegel PCs werken ongeveer 264.000 bedienden, zo’n 204.000 van deze bedienden (77%) bouwen in 2019 al actief aanvullend pensioen in een sector- of ondernemingsplan.

In wat volgt gaan we voor elke combinatie na of de bedienden in de spiegel PCs moeten worden geharmoniseerd t.o.v. het sectorplan van de arbeiders. Voor extra details van de berekening verwijzen we naar het eerste werkblad (deel 1 – arbeiders PCs) in bijgevoegde Excel-tabel (zie [4.3 in hoofdstuk 4](#)).

3.1.1. Is er een aanvullend sectorpensioen in het spiegel PC voor bedienden?

Voor 15 combinaties bestaat er ook een sectorplan in het spiegel PC voor bedienden. Voor **4 van deze combinaties** is het bijdragepercentage minstens gelijk aan dat van het sectorplan voor arbeiders. In

³ Een overzicht van alle tweejaarlijkse verslagen kan hier worden teruggevonden: <https://www.fsma.be/nl/tweejaarlijkse-verslagen>.

deze gevallen moet de dekking van de bedienden niet meer worden opgetrokken en is er dus geen harmonisatiekost. Het betreft de volgende combinaties:

PC arbeiders	Spiegel PC bedienden
PC 111 - Metaal	PC 209 - Bedienden metaal
PC 112 - Garagebedrijf	PC 209 - Bedienden metaal
PC 116 - Arbeiders chemie	PC 207 - Bedienden chemie
PC 124 – Bouw	PC 323 – Vastgoed

Voor de **11 overige combinaties** is het sectorale aanvullende pensioen van de bedienden lager dan dat van de arbeiders. Hier moeten we dus wel een harmonisatiekost berekenen. Het verschil in de bijdragepercentages ligt tussen de 0,04 procentpunt en 2,12 procentpunt. Dit verschil moet weggewerkt worden en het aanvullend pensioen van de bedienden moet worden opgetrokken. In totaal heeft dit betrekking op 10.701 bedienden⁴, met een totale harmonisatiekost van ongeveer € 1,67 miljoen euro. Het volledige overzicht is terug te vinden in onderstaande tabel:

PC arbeiders	Spiegel PC bedienden	Vershil in %-punt	Aantal bedienden	Totale kost
PC 111 - Arbeiders metaal	PC 219 - Technische controles	1,84%	13	€ 11.839
PC 111 - Arbeiders metaal	PC 226 - Bedienden internationale handel	1,41%	40	€ 30.574
PC 112 - PC voor het garagebedrijf	PC 226 - Bedienden internationale handel	0,76%	69	€ 26.634
PC 118 - Voedingsnijverheid	PC 220 - Bedienden voedingsnijverheid	0,36%	4.674	€ 1.030.603
PC 124 - Bouw	PC 226 - Bedienden internationale handel	0,51%	142	€ 16.096
PC 126 - Hout en stoffering	PC 226 - Bedienden internationale handel	0,29%	42	€ 5.842
PC 127 - Handel in brandstoffen	PC 226 - Bedienden internationale handel	2,12%	395	€ 402.184
PC 139 - Binnenscheepvaart	PC 226 - Bedienden internationale handel	1,12%	23	€ 14.054

⁴ Het gaat hier enerzijds om bedienden die alleen zijn aangesloten bij het sectorplan. Het kan zijn dat bedienden bovenop het sectorplan ook genieten van een ondernemingsplan, in dat geval liggen de bijdragepercentages ruim boven die van het arbeiders sectorplan. Deze bedienden hoeven dus niet te worden geharmoniseerd. Anderzijds houden we hier ook rekening met de bedienden zonder aanvullend pensioen. We veronderstellen dat deze ten onrechte niet zijn aangesloten bij het sectorplan of een equivalent ondernemingsplan. In deze gevallen beschouwen we enkel het verschil in bijdragepercentage tussen de twee sectorplannen als de harmonisatiekost. De kost om hen aan te sluiten bij het bestaande sectorpensioenplan zien we niet als harmonisatiekost.

PsC 140.03 – Wegvervoer & logistiek voor derden	PC 226 - Bedienden internationale handel	0,04%	5.264	€ 103.170
PC 143 - Zeevisserij	PC 226 - Bedienden internationale handel	0,68%	3	€ 994
PC 149.04 - Metaalhandel	PC 226 - Bedienden internationale handel	1,04%	36	€ 25.728
Totaal			10.701	€ 1.667.718

3.1.2. Is PC 200 het spiegel paritair comité?

In 25 van de 58 unieke combinaties is PC 200 (aanvullend PC voor bedienden) het relevante spiegelcomité. In 2019 werd er in dit PC een kaderakkoord gesloten waarbij jaarlijks 1.1% van het loon gereserveerd zal worden voor de harmonisering van het aanvullend pensioen. Het akkoord streeft in eerste instantie naar een (sub)sectoraal pensioenstelsel. Als dit niet mogelijk zou blijken, is voorzien dat de verplichting tot inrichting van een aanvullend pensioen automatisch naar de onderneming wordt verschoven. Voor de berekening van de harmonisatiekost houden we voor de bedienden in PC 200 al rekening met een (theoretisch) bijdragepercentage van 1,1%.

Bij **11 combinaties** is deze 1,1% voldoende om minstens het bijdragepercentage te evenaren van het sectorplan voor arbeiders. Hier wordt er dus geen kost berekend:

PC arbeiders	Spiegel PC bedienden
PC 102.01 - Kalksteen Henegouwen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 102.03 - Porfiergroeven W BR	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 102.06 - Grind- en zandgroeven	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 102.07 - Kalksteengroeven Doornik	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 102.09 - Groeven van niet uit te houwen kalksteen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 113.04 - Pannenbakkerijen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 114 - Steenbakkerijen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 130 - Drukkerij	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PsC 140.01 - Vervoer: autobus, autocar	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PsC 140.05 - Verhuizingen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden
PC 149.03 - Edele metalen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden

Voor de overige **14 combinaties** volstaat een inspanning van 1,1% van het brutoloon in PC 200 niet om tot om het niveau van het sectorplan van de arbeiders te komen. Voor de bedienden in deze situatie is er op sectorniveau nog een extra bijdrage nodig om volledig geharmoniseerd te zijn. Het verschil in bijdragepercentage ligt tussen 0,07 en 1,90 procentpunt. Deze situatie heeft betrekking op

41.777 bedienden⁵ met een totale harmonisatiekost van ca. € 11,89 miljoen. Een opsplitsingen van de harmonisatiekost per combinatie wordt hieronder gegeven:

PC arbeiders	Spiegel PC bedienden	Vershil in %-punt	Aantal bedienden	Totale kost
PC 106.02 - Betonindustrie	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,28%	481	€ 88.117
PC 112 - Garagebedrijf	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,54%	8.909	€ 2.695.003
PC 121 - Schoonmaak	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,42%	1.623	€ 355.213
PC 124 - Bouw	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,29%	14.984	€ 2.526.809
PC 126 - Hout en stoffering	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,07%	2.412	€ 64.055
PC 127 - Handel in brandstoffen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	1,90%	266	€ 230.615
PC 132 - Technische land- en tuinbouw	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,72%	115	€ 33.456
PC 139 - Binnenscheepvaart	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,90%	8	€ 4.257
PsC 142.01 - Terugwinning metalen	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,54%	308	€ 95.043
PC 143 - Zeevisserij	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,46%	33	€ 9.531
PC 145 - Tuinbouw	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,72%	1.039	€ 391.466
PC 149.01 - Elektriciens	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,91%	4.947	€ 2.402.987
PC 149.02 - Koetswerk	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,91%	771	€ 367.695
PC 149.04 - Metaalhandel	PC 200 - Aanvullend PC voor bedienden	0,82%	5.881	€ 2.626.074
Totaal			41.777	€ 11.890.321

⁵ Het gaat hier alleen over bedienden zonder aanvullende pensioenopbouw in 2019. Indien een bediende tewerkgesteld is in PC 200 en toch een aanvullend pensioen opbouwt kan dit, in principe, enkel via (collectief) ondernemingsplan van de werkgever. De bijdragepercentages in deze ondernemingsplannen liggen doorgaans (veel) hoger dan het bijdragepercentage van het relevante sectorplan (cf. infra, 3.1.3.). In deze gevallen gaan we er dus ook vanuit dat er geen harmonisatiekost is.

3.1.3. Zijn de bedienden aangesloten bij een ondernemingsplan?

Tot slot blijven er nog **18 combinaties** 'PC arbeider en spiegel PC bedienden' over. Dit zijn de combinaties met spiegel PCs voor bedienden zonder sectorplan of zonder kaderakkoord (spiegel PC is dus niet PC 200). De bedienden in deze situatie hebben enkel toegang tot een aanvullend pensioen als hun werkgever een ondernemingsplan aanbiedt. De hoge participatiegraad vertelt ons dat dit voor veel bedienden het geval is.

Indien de bedienden zijn aangesloten bij een ondernemingsplan moet dit pensioenplan worden vergeleken met het overeenkomstige sectorpensioenplan. Dit laatste controleren we door het mediaan bijdragepercentage van het ondernemingsplan in kwestie te vergelijken met het bijdragepercentage van het sectorplan. Indien de mediaan hoger ligt dan het bijdragepercentage van het sectorpensioenplan veronderstellen we dat alle bedienden aangesloten bij een ondernemingsplan niet meer hoeven geharmoniseerd te worden.⁶ Voor al deze 18 combinaties is dit ook het geval, bedienden met ondernemingsplan hoeven dus niet meer geharmoniseerd te worden.

De bedienden zonder aanvullend pensioen moeten daarentegen het volledige bijdragepercentage van het sectorplan voor arbeiders ontvangen om geharmoniseerd te worden. Dit heeft betrekking op 9.249 bedienden met een totale kost van € 4.757.385.

PC arbeiders	Spiegel PC bedienden	Verskil in %-punt	Aantal bedienden	Totale kost
PC 102.01 - Kalksteen Henegouwen	PC 203 - Bedienden hardsteengroeven	0,89%	4	€ 2.140
PC 112 - Garagebedrijf	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,64%	285	€ 171.679
PC 118 - Voedingsnijverheid	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,46%	4.373	€ 1.630.107
PC 118 - Voedingsnijverheid	PC 202 - Kleinhandel in voedingswaren	1,46%	210	€ 153.537
PC 121 - Schoonmaak	PC 337 - Non-profit	1,52%	17	€ 13.379
PC 124 - Bouw	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,10%	872	€ 406.493
PC 126 - Hout en stoffering	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,15%	1.091	€ 508.484
PC 126 - Hout en stoffering	PC 335 - Dienstverlening aan het bedrijfsleven	1,15%	3	€ 2.312

⁶ Het is niet zeker dat alle aangeslotenen met een ondernemingsplan boven het gewenste bijdragepercentage uitkomen. Echter door gebruik te maken van het mediaan bijdragepercentage (i.p.v. het gemiddelde) weten we dat tenminste de helft van de aangeslotenen boven dit bijdragepercentage zit. Doorgaans is het verschil tussen het mediaan bijdragepercentage van het ondernemingsplan en het bijdragepercentage van het sectorplan ook voldoende groot zodat het aannemelijk is dat de grote meerderheid van de aangeslotenen boven het beoogde bijdragepercentage uitkomt.

PC 127 - Handel in brandstoffen	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	3,00%	103	€ 120.844
PC 139 - Binnenscheepvaart	PC 333 - Toeristische attracties	2,00%	25	€ 16.028
PC 143 - Zeevisserij	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,56%	5	€ 939
PC 144 - Landbouw	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,82%	66	€ 32.582
PC 144 - Landbouw	PC 337 - Non-profit	1,82%	56	€ 48.688
PC 145 - Tuinbouw	PC 335 - Dienstverlening aan het bedrijfsleven	1,82%	16	€ 12.982
PC 145 - Tuinbouw	PC 337 - Non-profit	1,82%	32	€ 25.296
PC 149.01 - Elektriciens	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	2,01%	850	€ 730.377
PC 149.03 - Edele metalen	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	0,96%	250	€ 86.165
PC 149.04 - Metaalhandel	PC 201 - Zelfstandige kleinhandel	1,92%	991	€ 795.352
Totaal			9.249	€ 4.757.385

3.2. Deel 2 – PCs voor bedienden

Voor het tweede deel van de berekening van de harmonisatiekost vertrekken we vanuit de PCs voor bedienden met een sectorplan. Dit deel is eenvoudiger dan het vorige deel, er zijn immers slechts 5 PCs voor bedienden met een sectorplan. Net als bij de arbeiders gaan we per unieke combinatie ‘PC bedienden en spiegel PC arbeiders’ kijken of er geharmoniseerd moet worden. In dit geval zijn er **21 unieke combinaties**, waarvan 16 combinaties met PC 226 voor bedienden in internationale handel, het vervoer en de logistiek. In de spiegel PCs werken ongeveer 230.000 arbeiders, 210.000 van deze arbeiders (91%) bouwen in 2019 ook actief aanvullend pensioen op.

3.2.1. Is er een aanvullend sectorpensioen in het spiegel PC voor arbeiders?

Voor meer dan de helft van de combinaties (14) is er een sectorplan in het spiegel PC voor arbeiders. Bij **13 combinaties** is het bijdragepercentage in deze sectorplannen voor de arbeiders ook minstens gelijk aan dat van het sectorplan voor bedienden en is er dus geen harmonisatiekost. Het betreft de volgende combinaties:

PC bedienden	Spiegel PC arbeiders
PC 207 - Bedienden chemie	PC 116 - Arbeiders chemie
PC 209 - Bedienden metaal	PC 111 - Arbeiders metaal
PC 220 - Bedienden in voedingsindustrie	PC 118 - Voedingsnijverheid
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 111 - Metaal

PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 112 - Garagebedrijf
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 124 - Bouw
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 126 - Hout en stoffering
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 127 - Handel in brandstoffen
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 139 - Binnenscheepvaart
PC 226 - Bedienden internationale handel	PsC 140.03 - PsC wegvervoer logistiek voor derden
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 143 - Zeevisserij
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 149.04 - Metaalhandel
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 301.01 - PsC haven van Antwerpen

Voor **1 combinatie** volstaat het sectorplan van de arbeiders niet. Hier is er dus een (zeer beperkte) harmonisatiekost, een verschil van 0,33 procentpunt of € 3.245 voor 27 arbeiders.

PC bedienden	Spiegel PC arbeiders	Vershil in %-punt	Aantal arbeiders	Totale kost
PC 209 - Bedienden metaal	PC 112 - PC voor het garagebedrijf	0,33%	27	€ 3.245

3.2.2. Zijn de arbeiders aangesloten bij een ondernemingsplan?

In de spiegel PCs van de **7 overgebleven combinaties** is er geen sectorplan voor de arbeiders. We volgen hier dezelfde redenering als in 3.1.3., de arbeiders in kwestie kunnen enkel zijn aangesloten bij een ondernemingsplan. Indien dit ondernemingsplan voldoende is, dan moet er geen inspanning meer geleverd worden om deze arbeiders te harmoniseren. Dit is het geval voor alle bestaande ondernemingsplannen voor arbeiders. Er is dus enkel nog een harmonisatiekost voor arbeiders zonder aanvullend pensioen. Zij moeten immers nog volledig opgetrokken worden tot het bijdragepercentage van het sectorplan voor bedienden. Hieronder volgt een overzicht van de berekende kostprijs per combinatie:

PC bedienden	Spiegel PC arbeiders	Vershil in %-punt	Aantal arbeiders	Totale kost
PC 216 - Notarisbedienden	PC 100 - Aanvullend PC voor de werklieden	5,80%	208	€ 149.229
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 100 - Aanvullend PC voor de werklieden	0,88%	145	€ 84.747
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 115 - PC voor het glasbedrijf	0,88%	0	€ 0
PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 125 - PC voor de houtnijverheid	0,88%	0	€ 0
PC 226 - Bedienden internationale handel	PsC 125.01 - PsC voor de bosontginningen	0,88%	4	€ 404

PC 226 - Bedienden internationale handel	PC 140 - PC voor het vervoer en de logistiek	0,88%	7.460	€ 2.188.278
PC 226 - Bedienden internationale handel	PsC 140.04 - PsC grondafhandeling op luchthavens	0,88%	140	€ 41.204
Totaal			7.957	€ 2.463.861

3.3. Totale harmonisatiekost

In het eerste deel starten we met de PCs voor arbeiders met sectorplan en kijken we of de collega's bedienden nog geharmoniseerd moeten worden tot op het niveau van dit sectorplan. Volgens onze berekening zou dit slechts voor een minderheid van de bedienden het geval zijn, namelijk voor 61.727 (23%) van de ca. 264.000 bedienden. De totale harmonisatiekost voor het eerste deel bedraagt € 18.315.424 of € 297 gemiddeld per bediende.

In het tweede deel analyseren we de situatie voor de arbeiders tewerkgesteld in een spiegel PC voor bedienden met een sectorplan. De harmonisatiekost is hier berekend op € 2.467.107 voor 7.984 arbeiders of gemiddeld € 309 per arbeider. Dit betreft slecht 3,5% van de 230.000 arbeiders die tewerkgesteld zijn in de spiegel PCs.

Voor de twee delen samen bekomen we dus een harmonisatiekost van € 20.782.530 voor 69.711 bedienden/arbeiders, of € 298 gemiddeld per bediende/arbeider. Deze harmonisatiekost heeft dus betrekking op 14,1% van de potentieel 494.000 te harmoniseren arbeiders/bedienden.

In de grafiek hieronder onderscheiden we de harmonisatiekost voor de verschillende PCs waar deze bedienden/arbeiders werken. De twee kleuren geven aan in welk deel van de kostenberekening de harmonisatiekost is ontstaan. In [de interactieve versie van deze grafiek](#) kan je voor elk PC zien met welke PCs met sectorplan de harmonisatiekost verbonden is door over de balk te bewegen met je cursor. In grafieken drie en vier van dit rapport kijken we naar deze uitsplitsing voor respectievelijk PC 200 en PC 201.

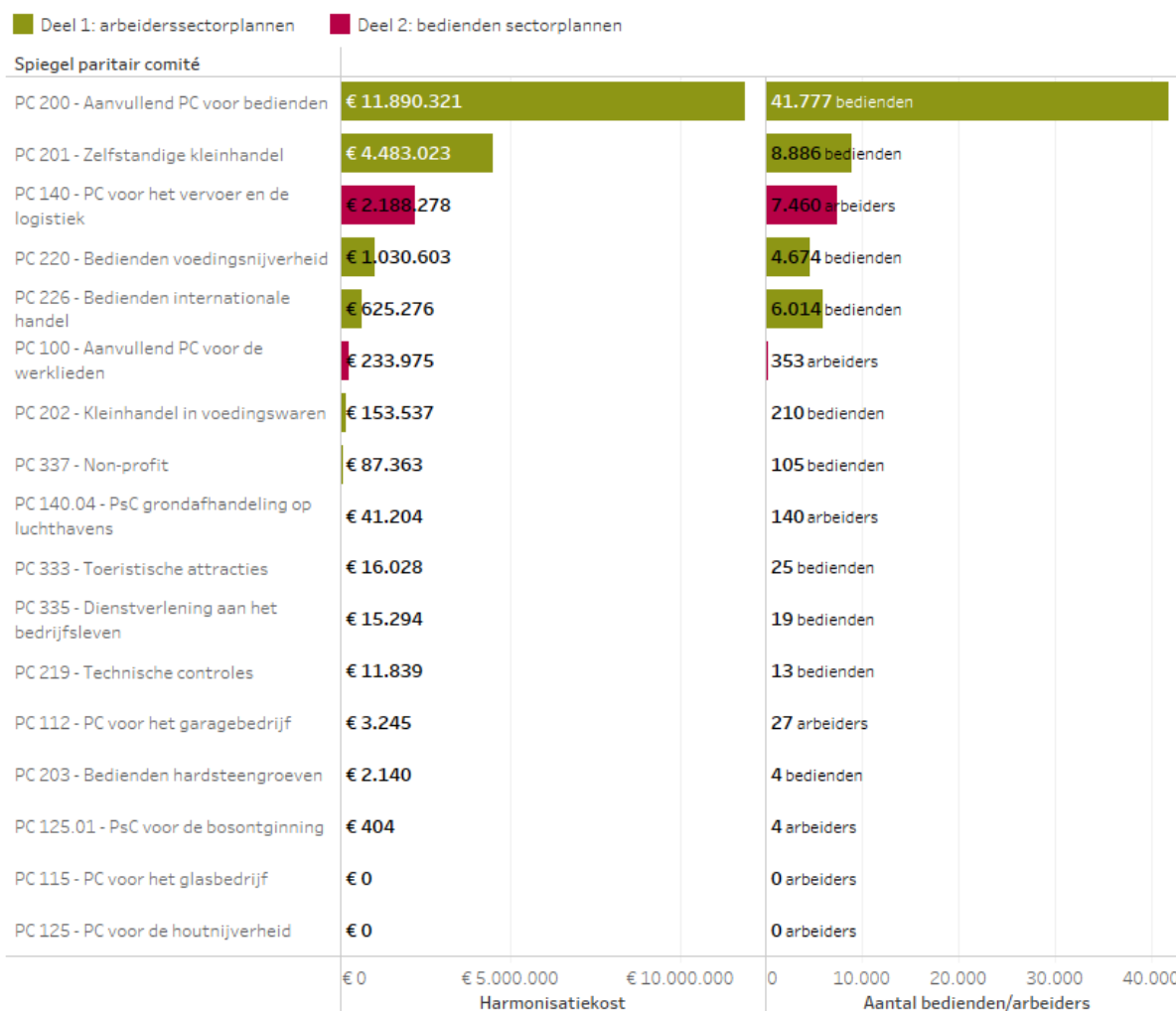
We zien (grafiek 2) dat de harmonisatiekost in PC 200 het grootste aandeel heeft in de totale harmonisatiekost, namelijk 57%. Dit zijn de extra bijdragen die nodig zijn bovenop de 1,1% die reeds gereserveerd is in deze sector. Op twee en drie staan twee spiegel PCs die geen aanvullend pensioen hebben. Deze top drie heeft een aandeel van ca. 90% in de totale harmonisatiekost en omvat ca. 83% van de te harmoniseren arbeiders en bedienden. PC 220 tot slot (4^e hoogste harmonisatiekost) is een voorbeeld van een spiegel PC met een aanvullend pensioen, maar waar dit aanvullend pensioen niet volstaat voor harmonisatie met het arbeidersplan voor de voedingsnijverheid (PC 118).

In grafiek 3 wordt de harmonisatiekost voor PC 200 (€ 11,89 miljoen) uitgesplitst volgens de bijhorende PCs voor arbeiders met een sectorplan. Het zijn deze PCs die voor een harmonisatiekost zorgen in het aanvullend paritair comité voor bedienden (PC 200). Vier PCs voor arbeiders (PC 112, 149.04, 124 en 149.01) zijn verantwoordelijk voor 86% van de harmonisatiekost in PC 200, telkens ongeveer 2,5 miljoen euro. Er is wel een duidelijk verschil in hoe deze kost tot stand komt. In PC 124 (bouw) is het tekort in bijdragepercentage in procentpunt beperkt, maar is het aantal bedienden dat moet worden geharmoniseerd aanzienlijk. In PC 149.01 (elektriciens) is het net andersom, een relatief groot verschil in procentpunt voor een beperkt aantal bedienden.

Tot slot doen we in grafiek 4 hetzelfde voor PC 201 (zelfstandige kleinhandel). Ook hier zien we een groot verschil tussen de verschillende bijhorende PCs voor arbeiders. Zo is PC 118 (voedingsnijverheid) verantwoordelijk voor 36% van de harmonisatiekost en 49% van de te harmoniseren bedienden.

Grafiek 2: Harmonisatiekost en aantal te harmoniseren arbeiders/bedienden volgens het paritair comité van tewerkstelling

Grafiek 3: Opsplitsing harmonisatiekost voor PC 200 volgens de gelieerde arbeiders PCs met een sectorplan

Paritair comité met sectorplan	Vershil in %-punt		
PC 112 - Garagebedrijf	0,54%	€ 2.695.003	8.909 bedienden
PC 149.04 - Metaalhandel	0,82%	€ 2.626.074	5.881 bedienden
PC 124 - Bouw	0,29%	€ 2.526.810	14.984 bedienden
PC 149.01 - Elektriciens	0,91%	€ 2.402.987	4.947 bedienden
PC 145 - Tuinbouw	0,72%	€ 391.466	1.039 bedienden
PC 149.02 - Koetswerk	0,91%	€ 367.695	771 bedienden
PC 121 - Schoonmaak	0,42%	€ 355.213	1.623 bedienden
PC 127 - Handel in brandstoffen	1,90%	€ 230.615	266 bedienden
PsC 142.01 - Terugwinning metalen	0,54%	€ 95.043	308 bedienden
PC 106.02 - Betonindustrie	0,28%	€ 88.117	481 bedienden
PC 126 - Hout en stoffering	0,07%	€ 64.055	2.412 bedienden
PC 132 - Technische land- en tuinbouw	0,72%	€ 33.456	115 bedienden
PC 143 - Zeevisserij	0,46%	€ 9.531	33 bedienden
PC 139 - Binnenscheepvaart	0,90%	€ 4.257	8 bedienden

Grafiek 4: Opsplitsing harmonisatiekost voor PC 201 volgens de gelieerde arbeiders PCs met een sectorplan

Paritair comité met sectorplan	Vershil in %-punt		
PC 118 - Voedingsnijverheid	1,46%	€ 1.630.107	4.373 bedienden
PC 149.04 - Metaalhandel	1,92%	€ 795.352	991 bedienden
PC 149.01 - Elektriciens	2,01%	€ 730.377	850 bedienden
PC 126 - Hout en stoffering	1,15%	€ 508.484	1.091 bedienden
PC 124 - Bouw	1,10%	€ 406.493	872 bedienden
PC 112 - Garagebedrijf	1,64%	€ 171.679	285 bedienden
PC 127 - Handel in brandstoffen	3,00%	€ 120.844	103 bedienden
PC 149.03 - Edele metalen	0,96%	€ 86.165	250 bedienden
PC 144 - Landbouw	1,82%	€ 32.582	66 bedienden
PC 143 - Zeevisserij	1,56%	€ 939	5 bedienden

4. Bijgevoegde documenten

4.1. Fiches met sectorplan in scope harmonisatie

Voor de detailfiches per paritair comité zoals besproken in '2. Uitleg bij fiches', zie 'Harmonisatie - fiches per PC.pdf'.

Harmonisatie -
fiches per PC.pdf

4.2. Fiche voor spiegel PC 200

Omdat PC 200 voor 25 PCs een spiegel PC is, hebben we specifiek voor dit PC een spiegelprint gemaakt, zie 'Harmonisatie - spiegelfiche PC200.pdf'.

Harmonisatie -
spiegelfiche PC200.pdf

4.3. Details berekening harmonisatiekost sectoren

Voor meer details over de berekening van de harmonisatiekost (3.), zie 'Harmonisatie - kostenberekening.xlsx'.

Harmonisatie -
kostenberekening.xlsx

Bijlage - Overzichtstabel paritaire comités met hun spiegel paritaire comités

N°	Paritair Comité met Sectorplan	Gelieerde paritaire comités
1	PC 102.01 - Paritair Subcomité voor het bedrijf der hardsteengroeven en der groeven van uit te houwen kalksteen in de provincie Henegouwen	PC 200; PC 203
2	PC 102.03 - Paritair Subcomité voor de porfiergroeven in de provincies Waals-Brabant en Henegouwen en de kwartsietgroeven in de provincie Waals-Brabant	PC 200
3	PC 102.06 - Paritair Subcomité voor het bedrijf der grint- en zandgroeven welke in openlucht geëxploiteerd worden in de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg en Vlaams-Brabant	PC 200
4	PC 102.07 - Paritair Subcomité voor het bedrijf der kalksteengroeven, cementfabrieken en kalkovens van het administratief arrondissement Doornik	PC 200
5	PC 102.09 - Paritair Subcomité voor het bedrijf van de groeven van niet uit te houwen kalksteen en van de kalkovens, van de bitterspaatgroeven en -ovens op het gehele grondgebied van het Rijk	PC 200
6	PC 106.02 - Paritair Subcomité voor de betonindustrie	PC 200
7	PC 111 - Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw	PC 209; PC 219; PC 226
8	PC 112 - Paritair Comité voor het garagebedrijf	PC 200; PC 201; PC 209; PC 226
9	PC 113.04 - Paritair Subcomité voor de pannebakkerijen	PC 200
10	PC 114 - Paritair Comité voor de steenbakkerij	PC 200
11	PC 116 - Paritair Comité voor de scheikundige nijverheid	PC 207
12	PC 118 - Paritair Comité voor de voedingsnijverheid	PC 201; PC 202; PC 220
13	PC 121 - Paritair Comité voor de schoonmaak	PC 200; PC 337
14	PC 124 - Paritair Comité voor het bouwbedrijf	PC 200; PC 201; PC 226; PC 316; PC 323
15	PC 126 - Paritair Comité voor de stoffering en de houtbewerking	PC 200; PC 201; PC 226; PC 335; PC 337

16	PC 127 - Paritair Comité voor de handel in brandstoffen	PC 200; PC 201; PC 226
17	PC 130 - Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf	PC 200
18	PC 132 - Paritair Comité voor de ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken	PC 200
19	PC 139 - Paritair Comité voor de binnenscheepvaart	PC 200; PC 226; PC 333
20	PC 140.01 - Paritair Subcomité voor de autobussen en autocars	PC 200
21	PC 140.03 - Paritair Subcomité voor het wegvervoer en de logistiek voor rekening van derden	PC 226
22	PC 140.05 - Paritair Subcomité voor de verhuizing	PC 200
23	PC 142.01 - Paritair Subcomité voor de terugwinning van metalen	PC 200; PC 337
24	PC 143 - Paritair Comité voor de zeevisserij	PC 200; PC 201; PC 202; PC 226
25	PC 144 - Paritair Comité voor de landbouw	PC 201; PC 329; PC 337
26	PC 145 - Paritair Comité voor het tuinbouwbedrijf	PC 200; PC 329; PC 335; PC 337
27	PC 149.01 - Paritair Subcomité voor de elektriciens: installatie en distributie	PC 200; PC 201
28	PC 149.02 - Paritair Subcomité voor het koetswerk	PC 200
29	PC 149.03 - Paritair Subcomité voor de edele metalen	PC 200; PC 201
30	PC 149.04 - Paritair Subcomité voor de metaalhandel	PC 200; PC 201; PC 226
31	PC 207 - Paritair Comité voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid	PC 116
32	PC 209 - Paritair Comité voor de bedienden der metaalfabrikatennijverheid	PC 111; PC 112
33	PC 216 - Paritair Comité voor de notarisbedienden	PC 100
34	PC 220 - Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid	PC 118
35	PC 226 - Paritair Comité voor de bedienden uit de internationale handel, het vervoer en de logistiek	PC 100; PC 111; PC 112; PC 115; PC 124; PC 125; PC 125.01; PC 126; PC 127; PC 139; PC 140; PC 140.03; PC 140.04; PC 143; PC 149.04; PC 301.01